

XEROPHYTA

Contactblad van de afdeling Wageningen e.o.
(opgericht 1 mei 1955)

Jaargang 28 no. 2
April 2024

**Afdeling 'Wageningen en omgeving' van Succulenta,
Koninklijke Nederlandse vereniging van liefhebbers van cactussen en
andere vetplanten**

Verslag bijeenkomst 8 februari 2024

Deze avond waren er 17 leden aanwezig. Lies kan er helaas nog steeds niet bij zijn, zij moet opnieuw aan haar heup geopereerd worden.

Opmerkingen/vragen:

- Coert zal op 20 april afdelingsvertegenwoordiger zijn op de ALV en vraagt of er punten zijn die hij daar moet inbrengen.
- Peter doet een oproep om mee te helpen bij de beurs in Oosterbeek, tot nog toe heeft maar 1 lid zich opgegeven.
- de praktijkdag over verpotten op 1 juni bij Evert gaat niet door.
- John trakteert op een drankje omdat hij 50 geworden is.

Hoofdonderwerp deze avond is de lezing van Roelof Salters over Texas.

Voor zijn werk voor Philips heeft hij enkele jaren in Californië gewoond en van daaruit Texas bezocht. Ook na zijn terugkeer is hij regelmatig teruggegaan voor zijn werk, waardoor de bezoeken aan Texas op diverse tijdstippen in het jaar plaatsvonden.

In Texas groeit de grootste diversiteit aan cactussen en het stuk tussen San Antonio en El Paso is het meest boeiend.

Van San Antonio in het oosten richting El Paso in het westen wordt het steeds warmer en droger en gaat het van een groen landschap naar woestijn. Er is een scherpe overgang en driekwart van de begroeiing is dood. In de overgangszone kunnen velden vol bloeiende planten voorkomen zoals *Lupinus texensis*.

Langs de wegen staat veel prikkeldraad zodat de meeste planten in de berm zijn gefotografeerd. We zien mooie groepen *epithelanta* met bloemen of bessen. Er zijn 2 soorten, *E. bokei* en *E. micromeris* die niet te onderscheiden zijn. Ook van bloeiende *echinocereussen* en *opuntia's* krijgen we foto's te zien.

Onderweg wordt de cactustuin van Langtry bezocht, bekend van caféhouder en rechter "Judge Roy Bean". Onopvallend tussen grijze stenen staat een *Ariocarpus fissuratus* in bloei.

De volgende halte is Sanderson, de Cactus Capital van Texas. We zien *Coryphanta tuberculosa* en *Coryphanta echinus* in 2 varianten die samen groeien.

De reis gaat verder naar het dorpje Marathon waar in de buurt de bodem uit novaculite gesteente bestaat. Dat is een unieke groeiplek voor een aantal

cactussen zoals *Echinocereus corelli*, *E. chloranthus*, *E. davisii*, *Escobaria hesteri*, *E. minima* en diverse andere *escobaria*'s.
Helaas zijn veel bermen leeggeroofd.

Echinocereus stramineus

Daarna gaat het verder naar Big Bend National Park. De Rio Grande vormt de grens met Mexico.

De meest voorkomende cactus daar is *Echinocereus stramineus* met mooie grote bloemen, de clusters kunnen een diameter van 1m hebben. Ook *E. enneacanthus* met ongeveer dezelfde bloemen groeit hier. Ook nog andere *echinocereussen* zoals *E. dasyacanthus* in verschillende kleuren, *E. reichenbachii*, *E. rusanthus*, *E. viridiflorus* en *E. loydii*.

We zien ook foto's van dieren zoals een gordeldier, de roadrunner, schorpioenen, gieren, beren en slangen.

Een bijzondere plant is de *Peniocereus greggii*, een witbloeiende nachtbloeiër die als hij afgemaaid is na een paar jaar toch weer nieuwe planten vormt. In het Big Bend National Park komen ook veel *yucca*'s voor.

Lupinus texensis

Chris Geris

Bijeenkomst 14 maart 2024

Er zijn 11 leden aanwezig, na de opening door de voorzitter vraagt deze aandacht voor de boeken uit de bibliotheek die door de leden voor een schappelijke prijs kunnen worden meegenomen. Hij wijst met name op de serie over Hoya's van de van Donkelaars, tevens vraagt hij of er leden zijn die bij de stand op 20 april in Oosterbeek willen helpen, Lisa van Malssen biedt zich daarvoor aan.

In de rondvraag informeert Coert van Dijk of er punten binnen de afdeling leven die op de ALV ter sprake gebracht dienen te worden.

Genoemd worden:

De late aankondiging en daardoor late beschikbaarheid van zaden van het clichéfonds, Peter geeft aan dat Gerard Rutten daar sowieso mee wil stoppen.

Het geringe aantal bestuursleden, de grote druk die dat op de overblijvende bestuursleden legt en welke koers ingeslagen moet worden om meer mensen bij de werkzaamheden voor de succulentenhobby te betrekken. Al is het maar in ideeën en beleid hoe en in welke vorm medewerking gegeven kan worden aan projecten of instellingen om zo de toekomst voor Succulenta wat meer te kunnen garanderen en bestendigen.

Het huidige financiële beleid van niet verhogen van de contributie wordt onderschreven, een te grote reserve is niet nodig, als zeer positief wordt de nieuwsbrief ervaren, niet te uitgebreid en daardoor goed leesbaar en leuk.

In de rondvraag vraagt Coert of er belangstelling genoeg is om weer bims voor de afdeling in te slaan. De prijs wordt namelijk hoger doordat de vervoerkosten sterk gestegen zijn. Dat is acceptabel, de korrelgrootte 2-5 mm wordt als veel handiger gezien dan een andere namelijk 0-18 mm die voor een lagere prijs eventueel uit Nederland te betrekken is.

Ook geeft hij een kort verslag van de werkgroep Haworthia.

Doel is meer kennis te verzamelen over haworthia's, de naamgeving, wat de beste manier is ze te kweken, maar ook te inventariseren welke er binnen de afdeling zijn. Uiteindelijk moet dat een avond opleveren over haworthia's waarbij al deze aspecten aan de orde komen. Ook kunnen leden dan meegenomen planten op naam brengen of hun naam controleren.

Daarom vragen we medewerking van alle leden die haworthia's of andere daarop lijkende planten bezitten daarvan opgave bij Peter Knippels via info@bloembol.info te doen. Het liefst de eventuele naam met ook zo mogelijk foto's van de plant(en) in jpg formaat, meer informatie volgt in Xerophyta.

Daarna stelt Johan Timmermans de plant van de maand voor en wel de *Bowiea volubilis*.

Hij heeft deze al heel lang geleden uit familiebezit gekregen en hoewel de plant regelmatig bloeistengels maakt is er nooit zaad gevormd.

Het is een bolgewas uit de aspergefamilie (Asparagaceae). De plant stamt uit Zuid- en Zuidoost-Afrika. De soort bestaat uit een grote groen-bruine bol waaruit groene hangende of klimmende stengels met daaraan kleine blaadjes ontspruiten. Er komen kleine lichtgroene stervormige bloemetjes aan. De bol dient om voedsel in op te slaan en *Bowiea* heeft daarom ook weinig water nodig. Eens in de zoveel tijd (meestal in de zomer) sterft de plant geheel af en houdt een rustperiode. De bol kan maandenlang zonder water worden bewaard en begint op gegeven moment weer uit te lopen. Vermeerdering van deze op

uien lijkende planten, waarvan Johan ook nog een aantal andere zoals Schizobasis toont, is makkelijk d.m.v. delen van de bol (rokken) die na droging weer kunnen worden beworteld. Wel moet ondanks de vergelijking met uien nog de waarschuwing worden gegeven dat ze sterk giftig zijn en inname ervan zelfs tot een hartstilstand kan leiden

Daarna komt het hoofdmenu van de avond, een lezing met lichtbeelden van Lisa van Malssen over het ontstaan en voorkomen van cristaten, mutaties en monstrositeiten, niet alleen bij onze cactussen en succulenten maar in het gehele plantenrijk.

De oorzaak is een storing in het meristeem, het groeipunt met stamcellen die letterlijk nog alle kanten kunnen uitgroeien. Cellen in het meristeem kunnen namelijk door celdifferentiatie zich ontwikkelen tot alle andere weefsels en organen die in planten voorkomen.

Niet-vertakkende planten hebben slechts één groeipunt, de top of het apicale meristeem. In eerste instantie zal de primaire groei van de plant dan ook in de lengterichting plaatshebben, de zogenaamde topgroei. Daarna volgt ook weer door signaalstoffen okselgroei en diktevorming. Bij deze processen kunnen allerlei verstoringen plaatsvinden.

- 1 Er kunnen spontaan mutaties plaatsvinden, bv door een disbalans van hormonen.
- 2 Door aantasting met virussen of bacteriën.
- 3 Door andere beschadigingen.

Bij een cristaat (kamvorm) vermenigvuldigt het apicale punt zich en strekt het zich horizontaal uit om een waaier of wildgroei van groeipunten te worden. Daardoor is vaak de `normale` lengte en symmetrische breedtegroei verstoord, dit is niet alleen in de groei, maar ook in de bloei terug te vinden.

Bij monstreuose vormen is het groeipunt zijn richting kwijt, waardoor verstoringen qua groei over de hele plant plaatshebben, hierdoor ontstaat een vreemde, hobbelige, kronkelige of knoestige groei.

Cristate en monstreuose vormen komen ook normaal in de natuur voor, maar dan slechts zelden. Vaak zijn deze planten uiterlijk ook voor liefhebbers nog veel interessanter dan gewone planten. Dus kan je verwachten dat de handel de prijzen hiervan aardig heeft opgedreven, meer dan die van gewone soorten.

Planten zijn groen omdat ze chlorofyl bevatten. Ze gebruiken chlorofyl om de energie van de zon op te vangen om het voedsel te produceren waarmee ze

kunnen groeien. Variegate vormen zijn vormen waarbij het bladgroen geheel of gedeeltelijk ontbreekt.

Na deze uitgebreide inleiding in de plantenfysiologie was er nog tijd om de meegebrachte cristate en monstrose planten te bekijken, te vergelijken en te commentariëren voordat we weer geheel bijgespijkerd en gesterkt naar huis gingen.

Coert van Dijk

Haworthia studiegroep

Op de ALV van de afdeling is een klein studiegroepje ingesteld om haworthia's wat beter te leren kennen.

De doelstelling is zoals altijd binnen onze afdeling de planten te bekijken, bestuderen en bewonderen zodat vanuit onze belangstelling onze kennis hierover wordt vergroot en we er daardoor hopelijk nog meer van kunnen genieten.

We willen dat doen door de planten te bestuderen via de literatuur om zo meer te weten te komen over de geschiedenis, indeling en naamgeving. Daarnaast willen we meer informatie verzamelen over de beste manier om haworthia's te kweken en te verzorgen om dit later binnen de afdeling te delen. Om dit te bereiken willen we ook zoveel mogelijk afbeeldingen bijebrengen om planten eventueel beter te bestemmen.

Uiteindelijk willen we als eindproduct een avond over haworthia's houden waarbij al deze aspecten hopelijk aan de orde komen. Naast een presentatie over deze planten via een (kort) overzicht over welke soorten en typen er ongeveer voorkomen kunnen leden ook planten uit deze groep meenemen. We stellen ons voor dat leden dan ook meegenomen planten beter op naam kunnen brengen, checken of de namen kloppen aan de hand van literatuur en meegebrachte soorten. Veel planten zijn in omloop onder verschillende namen of hebben geen of geen juiste naam en ook de opvattingen over de namen en naamgeving op zich zijn sterk aan verandering onderhevig.

Terwijl wij een en ander in kaart aan het brengen zijn is medewerking van de leden belangrijk, we willen namelijk ook in kaart brengen welke soorten er nu al zo binnen de afdeling aanwezig zijn.

Dat is een nuttige aanvulling op wat we verder zo al tegen gaan komen en kan ons beeld completer maken. Ook kan dat te zijner tijd nuttig zijn om planten, stekken of ander informatie uit te kunnen wisselen of te verspreiden.

Daarom vragen we medewerking van alle leden die haworthia's of andere daarop lijkende planten bezitten daarvan aan Peter Knippels via info@bloembol.info opgave te doen welke haworthia's men heeft. Naast een lijstje met de namen van de aanwezige planten zo mogelijk graag ook foto's van de planten in jpg formaat.

Coert van Dijk

Reisje 15 mei 2024

Dit jaar gaan we naar het exotisch plantencentrum in Ospel en na de lunch gaan we op bezoek bij een liefhebber in Asten.

We vertrekken om 9.30 uur vanaf de Floralaan omdat we pas om 11.00 in Ospel terechtkunnen.

Wie mee wil kan zich bij mij opgeven, ook graag doorgeven als je wil rijden. Meer informatie volgt nog per mail.

Chris Geris

In memoriam

Paul Gallmann

Op 3 maart overleed ons lid Paul Gallmann op 75-jarige leeftijd.

Paul werd zo'n acht jaar geleden lid van onze afdeling na een loopbaan in de journalistiek, daarna stapte hij over naar de kinderbescherming. Toen hij daar uitgekeken was ging hij terug naar de journalistiek en stapte daarna over in de meer commerciële kant van de uitgeverij van bladen.

Belangstelling voor planten had hij altijd al, maar na zijn pensionering ontdekte hij vooral tijdens reizen de schoonheid van succulenten en ging hij de al dan niet meegenomen planten kweken en verzamelen. Zo kwam hij ook in aanraking met Succulenta, hij was meer geïnteresseerd in grote en indrukwekkende planten dan in het kleinere grut en ook de kant van het erover lezen of op ander wijze studie van de planten maken had niet zo zijn interesse. Agave's, grote zuilen, opuntia's en groepen planten vond hij het mooist. Hij bezocht ons ieder jaar trouw, hij kwam dan gewapend met een fles wijn (een gedeelde liefhebberij) en de etikettes van de overleden plantjes. Heb je die nog voor me vroeg hij dan, of iets dergelijks natuurlijk, schafte wat potjes,

voeding, bims en andere middelen aan en ging weer geheel tevreden richting Zoelen.

Hij bezocht de gewone bijeenkomsten niet zo vaak, ook al omdat zijn concentratie na een doorstane beroerte niet optimaal was. Wel bezocht hij graag bijeenkomsten waar planten te zien of te verkrijgen waren. Daar probeerde hij altijd zijn verzameling uit te breiden via aankopen.

De laatste twee verenigingsreisjes maakte hij mee en hij wilde ook graag wat actiever worden. Helaas kreeg hij steeds meer gezondheidsproblemen, eerst zijn hart, later een gebroken heup, dit gecombineerd met zijn concentratie- en geheugen problemen maakte dat dit voornemen niet uitgevoerd kon worden. Wanneer je met hem contact opnam was hij altijd nog wel optimistisch, het ging altijd goed, hij was altijd weer aan de beterende hand, maar ondanks dit optimisme gaf zijn lichaam het uiteindelijk op.

Coert van Dijk

In memoriam

Joke van Doorn

Op 10 maart is een van onze oudste leden overleden: Joke van Doorn. Zij is 90 jaar geworden en was 60 jaar getrouwd met haar man Henk.

In de jaren 70 is zij na een bezoek aan het Succulentarium in Wageningen lid geworden van de vereniging. Toen ze in contact kwam met de familie Venema uit Beekbergen werd ze ook lid van de afdeling en mocht ze iedere maand met Jeanne en Wietse mee naar Wageningen rijden. Toen begon de hobby voor haar echt te leven door contact met andere liefhebbers, kasbezoeken enz. en zeker toen Henk voor haar een gevelkas achter het huis bouwde. Ook kon iedereen altijd bij haar terecht voor een bezoekje aan de kas en om de planten te bekijken.

Joke is bijna 40 jaar lid geweest van de afdeling en na het overlijden van Jeanne en Wietse Venema is Henk altijd met haar meegekomen naar de bijeenkomsten.

Haar interesses lagen niet zo zeer bij de cactussen maar vooral bij de vetplanten en dan met name de euphorbia's.

Joke was altijd bereid om ergens een praatje over te houden of iets voor de afdeling te doen voor zover dat mogelijk was omdat ze niet altijd over vervoer beschikte.

De laatste jaren werden steeds moeilijker voor haar door de beperkingen die de ziekte van Parkinson met zich meebracht. Voor Henk werd de zorg ook steeds zwaarder en toen ze na een val haar heup brak werd ze opgenomen in een revalidatiecentrum. Daar is ze 4 maanden geweest en kort na haar verhuizing naar een verpleeghuis in Brummen is ze overleden.

Wij wensen Henk en de kinderen en kleinkinderen veel sterkte bij het verwerken van het verlies van Joke.

Chris Geris

Activiteitenkalender

11 april: lezing door Rikus van Veldhuisen over zijn reis door Tanzania, met extra aandacht voor euphorbia's

20 april: plantenmarkt Oosterbeek

4 mei: kasbezoek bij Ad van der Mispel van 14.00 tot 17.00 uur.

15 mei : reisje naar het Exotisch Plantencentrum in Ospel

13 juni: doe- en praatavond, o.a. haworthiawerkgroep.

26 juni: kasbezoek bij Eric van Workum, vanaf 19.00 uur

Augustus: zomeravondbezoek bij Coert en Kathelijne van Dijk

September: excursie Nationaal Bomenmuseum Gimborn in Doorn

12 september: Johan vertelt over zijn reizen naar de Canarische eilanden

10 oktober: grote najaarsverloting

14 november: lezing

12 december: gezellige avond met een hapje en een drankje

Kopij gevraagd: kopij voor het juninummer van Xerophyta graag uiterlijk 31 mei inleveren.

Contact

Chris Geris, tel: 0318-417319, email: chrisgeris53@gmail.com

Lidmaatschap

Contributie afd. Wageningen e.o.: € 25, gezinsleden € 12,50 en jeugdleden € 10 per jaar.

Vergaderlocatie

Zaal van de speeltuinvereniging "Tuindorp"
Floralaan 20/B te Wageningen. Tel.: 0317-411601

Omslagfoto: Conophytum subfenestratum